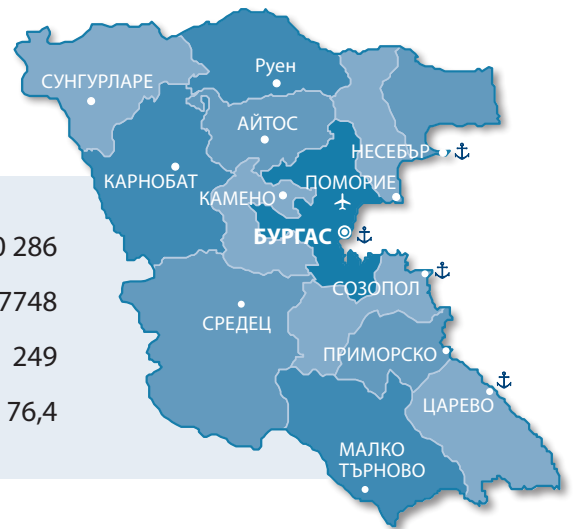

Област Бургас

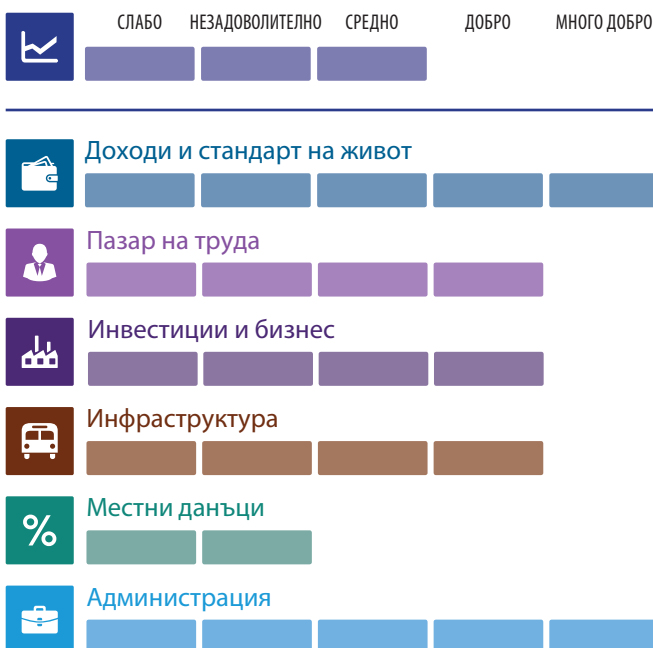

▶ Население (2021)	380 286
▶ Територия (кв.км)	7748
▶ Брой на населените места	249
▶ Дял на населението в градовете (%)	76,4

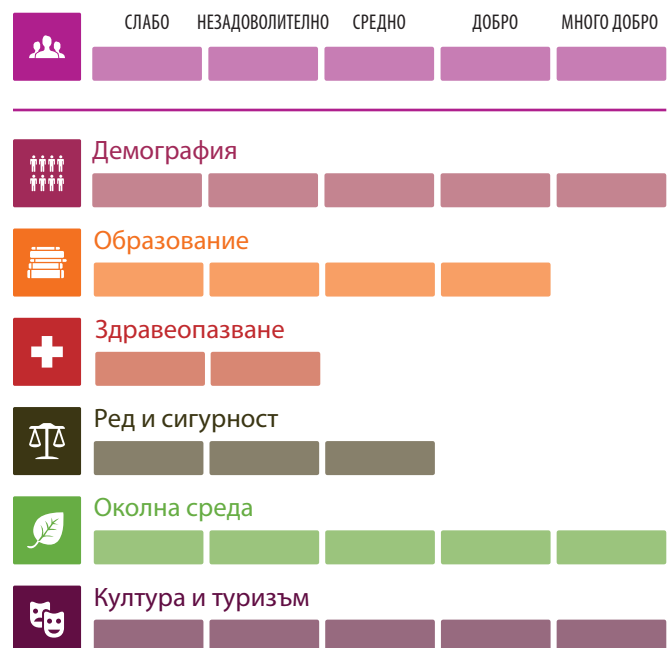
Брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Бургас отбелязва значителен ръст през 2021 година. Нивата на доходното неравенство и на бедността остават сравнително ниски. През 2022 г. заетостта нараства, а безработицата намалява. Инвестиционната и бизнес активност в областта продължават да са сред най-високите в страната. Делът на автомагистралите и първокласните пътища е висок, но качеството на пътната настилка остава ниско. Бургас е сред областите с най-високо ниво на местното данъчно облагане и през 2022 година.

Демографските показатели в Бургас поставят областта в челната четворка. Средният успех на учениците от областта на националното външно оценяване по математика след VII клас през 2023 г. е сравнително висок. Успехът на матурата по български език и литература обаче продължава да е относително нисък. Здравеопазването страда от недостиг на лекари и легла в болниците. Броят на престъпленията в областта се повишава и остава над средния за страната. Делът на горските територии е висок. Бургас е областта с най-високата оценка в сферата на културата и туризма.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Доходи и стандарт на живот

След инцидентно намаляване на обема на БВП на човек от населението в област Бургас през 2020 г., през 2021 г. той отбелязва рекорден ръст от 41% (при 17% в страната) и достига 15,8 хил. лева. Заплатите обаче продължават да нарастват сравнително бавно и остават под средните за страната. Относително слаб е и ръстът на пенсиите в областта, въпреки че средният им размер е висок – 600 лв. (при 537 лв. в страната).

Нивата на подоходното неравенство и на бедността остават сравнително ниски и през 2022 година. Коефициентът на Джини за област Бургас е 38,0 (при 38,4 за страната), а относителният дял на населението, живеещо под националната линия на бедност, е 22,1% (при 22,9% в страната) и продължава да намалява за втора поредна година.

Пазар на труда

Делът на населението в трудоспособна възраст в област Бургас намалява до 58,9%, но се задържа над средното за страната ниво (58,5%). Икономическата активност нараства през 2022 г., въпреки че остава сравнително ниска – 71,0% в областта при 73,6% в страната. Това увеличение е съпроводено от ръст на заетостта и спад на безработицата. Коефициентът на заетост достига 67,5% (при 70,4% в страната), а този на безработицата – 4,0% (при 5,2% в страната).

Образователният статус на работната сила в областта е сравнително нисък. Делът на населението на възраст 25–64 години с висше образование намалява до 22,3% (при 29,8% в страната), но и делът на това с основно и по-ниско образование също спада до 19,1% (при 16,0% в страната).

Коефициентът на демографско заместване като съотношение на населението на 15–19 години към това на 60–64 години се понижава и е сред най-благоприятните в страната – 72,0% при 65,7% в страната. Това означава, че на всеки 100 души, на които им предстои да излязат от работната сила през следващите няколко години, съответстват 72 младежи, които ще се вляят в пазара на труда.

Инвестиции и бизнес

Инвестиционната и бизнес активност в област Бургас се запазват относително високи и през 2021 година. Броят на нефинансовите предприятия спрямо населението остава 71 на хиляда души и е вторият най-висок в страната (след този в столицата). Бургас продължава да е и сред областите с най-висок относителен обем на преките чуждестранни инвестиции, нареждайки се отново на трето място (след столицата и София) с 5,6 хил. евро на човек от населението. Увеличение се наблюдава при разходите за придобиване на дълготрайни материални активи на човек от населението, но произведената продукция се свива до 22,6 хил. лв. на човек.

Изплатените суми на бенефициенти по оперативните програми в областта също нарастват, но остават под средната стойност за страната към 30 юни 2023 година. В рамките на областта най-много средства са усвоили общините Приморско, Созопол и Малко Търново – над 5 хил. лв. на човек.

Инфраструктура

Гъстотата на пътната и на железопътната мрежа в област Бургас е сравнително ниска и през 2022 година. Делът на автомагистралите и първокласните пътища е висок (26%), но качеството на пътната настилка остава ниско. С добро качество са 29,4% от пътищата в областта (при 41,1% в страната).

Делът на домакинствата с достъп до интернет нараства до 90,8% (при 87,3% в страната).

Местни данъци

Бургас остава сред областите с най-високо ниво на местното данъчно облагане и през 2023 година. Особено голяма е разликата при облагането на превозните средства, търговията на дребно и прехвърлянето на собственост. Именно Бургас е областта с най-високо облагане на превозните средства – средно 1,82 лв./kW (при средно 1,56 лв./kW в страната). Средният размер на годишния данък за таксиметров превоз също е сред най-високите – 547 лв. (при 471 лв. в страната).

Созопол е общината с най-високи местни данъци както в областта, така и в страната. Сравнително високи са и тези в туристическите общини Поморие, Приморско, Бургас. В рамките на областта най-ниски са данъците в Карнобат и Айтос.

Администрация

Делът на собствените приходи от общите приходи на общините в областта е вторият най-висок в страната (след този в столицата) – 38% при 29% средно за страната през 2022 година. Областта е и сред първенците по покритие на общинските разходи с местни приходи вероятно поради доброто развитие на туризма и на имотния пазар.

Самооценките на местните администрации за развитието на електронното управление през 2023 г. се повишават и също са сред най-високите в страната. В същото време обаче самооценките за предоставянето на административни услуги на „едно гише“ изостават от средните стойности за страната.

Прозрачността в работата на местните администрации се подобрява леко през 2023 г. и остава сравнително висока – 72,7% (при 70,3% в страната).

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ■■■■■

Демография ■■■■■

Демографските показатели в Бургас поставят областта в челната четворка (след столицата, Варна и Пловдив). Коефициентът на естествен прираст продължава да е отрицателен, но стойността му е сред най-високите в страната с $-8,2\%$ (при $-9,7\%$ в страната) през 2022 година. Област Бургас привлича и много нови жители – коефициентът на механичен прираст е третият най-висок в страната (след област Кърджали и столицата) – $7,1\%$. Това се отразява и на коефициентите на възрастова зависимост в областта. Съотношението на населението на възраст над 65 години към това на 0–14 години е $145,6\%$ (при $165,9\%$ в страната), а към това на 15–64 години – $35,1\%$ (при $37,7\%$ в страната). Делът на градското население и гъстотата на населението в урбанизираните територии в област Бургас остават над средните стойности за страната.

Образование ■■■■■

Делът на децата в местните детски градини нараства и изпреварва средния на страната през 2022 г. – $88,4\%$ в областта при $87,3\%$ в страната.

Коефициентът на записване на населението в V–VII клас в областта се повишава, но остава под средния за страната и през 2022 година. Увеличава се и делът на второгодниците – до $0,9\%$ (при $1,2\%$ в страната). Индексът на съответствието между професионалното образование и профила на икономиката нараства, но продължава да е под средния за страната.

Средният успех на учениците от областта на националното външно оценяване по математика след VII клас през 2023 г. е сравнително висок – $37,2$ т. (при $35,3$ т. в страната). Успехът на матурата по български език и литература обаче изостава – през 2023 г. той е „Добър“ $3,68$ (при „Добър“ $3,93$ в страната), а делът на слабите оценки е $21,9\%$ (при $17,9\%$ средно в страната).

Броят на студентите в университетите спрямо населението в областта намалява през 2022 г. до $16,5$ на хиляда души от населението (при $33,2$ на хиляда души в страната).

Здравеопазване ■■■

Делът на здравноосигурените в областта се повишава значително през 2022 г. (до $90,3\%$), но остава сред най-ниските в страната ($93,5\%$). Здравеопазването в областта страда от недостиг на лекари и легла в болниците. На един местен общопрактикуващ лекар се падат по 2037 души от населението (при 1678 души на лекар в страната). Броят на леглата в многопрофилните болници е $4,7$ на хиляда души от населението (при $5,9$ на хиляда души в страната). Броят на преминалите за лечение болни в местните болници също остава значително по-нисък от средния за страната.

Коефициентът на детска смъртност се повишава и продължава да е сравнително висок – $7,5\%$ при $4,8\%$ в страната

през 2022 година. Същевременно средната продължителност на живота на местното население намалява, но остава относително висока – $73,1$ години при $71,9$ години в страната.

Ред и сигурност ■■■■■

Натовареността на местната съдебна система през 2022 г. е сходна, но над средната за страната. Един наказателен съдия в област Бургас разглежда средно по $11,0$ дела месечно (при $10,1$ дела на съдия в страната). Бързината на правораздаване също е съизмерима със средната. Делът на делата, приключили в 3-месечен срок, е 89% (при също толкова в страната), а на висшите дела – 13% (при 12% в страната).

Броят на престъпленията в областта се повишава и остава над средния за страната. През 2022 г. в областта са регистрирани $12,5$ престъпления срещу личността и собствеността на хиляда души от населението (при $11,6$ на хиляда души в страната). Разкриваемостта на престъпленията пък намалява, достигайки 48% (при 49% в страната).

Околна среда ■■■■■

През 2021 г. Бургас отново е сред областите с висок обем на образуваните битови отпадъци – 481 кг на човек (при 445 кг на човек в страната). Същевременно обаче делът на предадените за третиране и рециклиране отпадъци също е голям – 94% (при 74% за страната).

Предвид високия дял на градското население сравнително голяма част от него живее в селища с обществена канализация – $78,5\%$ (при $74,8\%$ в страната), и с такава, свързана с пречиствателни станции за отпадъчни води – $71,1\%$ (при $66,8\%$ в страната).

Инсталираните ВЕИ мощности остават сравнително ниски и към юни 2023 г. са $0,43$ kW на човек (при $0,85$ kW на човек в страната). Делът на горските територии е висок (41% при 33% в страната), а на нарушените – нисък ($0,25\%$ при $0,43\%$ в страната) през 2022 година.

Култура и туризъм ■■■■■

Бургас е областта с най-висока оценка в сферата на културата и туризма. Посещенията в кината и библиотеките нарастват през 2022 г. и са над средните за страната спрямо населението. Посещенията на театрите и музеите също се увеличават, въпреки че остават, макар и с малко, под средните за страната.

Именно Бургас е областта с най-висок относителен брой на леглата в местата за настаняване (375 на хиляда души при 55 на хиляда души в страната), както и на реализираните нощувки ($23\,733$ на хиляда души при 3739 на хиляда души в страната) през 2022 година. Делът на наетите в сектора на културата, спорта и развлеченията в областта също е сравнително висок.

Ключови показатели за област Бургас

Индикатори на икономическото развитие	2020	2021	2022	Средно за страната
БВП на човек от населението (лв., текущи цени)	11 181	15 815	n.a.	20 212
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	13 473	14 852	n.a.	18 733
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	26,5	24,6	22,1	22,9
Дял на населението в трудоспособна възраст (%)	60,1	60,2	58,9	58,5
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	64,6	64,3	67,5	70,4
Коефициент на безработица на населението на 15 и повече години (%)	6,6	4,7	4,0	5,2
Дял на населението с основно и по-ниско образование, 25–64 години (%)	19,6	19,5	19,1	16,0
Дял на населението с висше образование, 25–64 години (%)	24,2	24,4	22,3	29,8
Произведена продукция (лв./човек)	24 365	22 628	n.a.	31 242
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	2381	2893	n.a.	3097
Преки чуждестранни инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	5888	5643	n.a.	4098
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	79,8	82,9	90,8	87,3
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	26,4	31,0	29,4	41,1
Покритие на общинските разходи с местни приходи (%)	87,9	101,3	101,8	84,2
Рейтинг за активна прозрачност на ПДИ за органите на местното самоуправление (%)*	73,8	72,4	72,7	70,3

Индикатори на социалното развитие	2020	2021	2022	Средно за страната
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	n.a.	n.a.	-8,2	-9,7
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	n.a.	n.a.	7,1	4,2
Среден успех от матурите по БЕЛ**	4,12	3,85	3,68	3,93
Среден успех на изпита по математика след VII клас (в точки)**	39,3	36,9	37,2	35,3
Нетен коефициент на записване на населението в V–VII клас (%)	85,5	84,8	90,2	90,7
Средна продължителност на живота (години)***	75,0	73,8	73,1	71,9
Дял на здравноосигурените лица (%)	84,3	83,9	90,3	93,5
Население на един общопрактикуващ лекар (брой)	2058	2129	2037	1678
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на хиляда души (брой)	11,5	11,3	12,5	11,6
Дял на висящите наказателни дела (%)	10,4	12,2	13,0	11,6
Дял на населението с достъп до обществена канализация (%)	79,2	78,5	n.a.	74,8
Образувани битови отпадъци на глава от населението (кг/човек/година)	392	481	n.a.	445
Дял от битовите отпадъци, предадени за третиране и рециклиране (%)	91,9	93,6	n.a.	74,0
Посещения в кината на хиляда души от населението	193	402	674	590
Реализирани нощувки в местата за настаняване на хиляда души (брой)	8806	15 447	23 733	3739

* Данните за 2022 г. са включени в изследването от 2023 година. Същото важи и за предходните години.

** Данните се отнасят за учебната 2022/23 година, а матурите са проведени през 2023 година. Същото важи и за предходните години.

*** Данните са за тригодишни периоди и се обновяват всяка година.